Zašto jednorozi žive samo u Istri

Hrvatsku će prema zvijezdama lansirati razvoj 'evolve' distribucijskog sustava. Onoga trenutka kad osiguramo njegovu ravnomjernu distribuciju u sve pore društvene zajednice u Hrvatskoj i potrebne resurse da se on primijeni u široj društvenoj zajednici, Hrvatska će postati Švicarska

Krilatica *Only in America* poznata je svima koji gledaju američke filmove. Ne odnosi se na dolar, Sustav federalnih rezervi (FED), burze, političare, zlato, tehnologiju, institucije. Poziva se na nepokolebljiv duh ljudi koji žive i rade u skladu sa svojim unutarnjim *chijem*, koji teže ostvarenju i osobnom razvoju, a ne samo pukomu materijalnom bogaćenju (tezi koju liberalisti populariziraju s pomoću 'nevidljive ruke'). 'Nevidljiva ruka' usmjerena je isključivo na materijalno biće čovjeka i nema veze s čovjekovim *chijem* ili onim dobrim u njemu, kako je to pisao i sâm A. Smith. U novije vrijeme redaju se govori, veličaju ICT i ostala tehnologija, inovacije, zelena ekonomija, euro, cirkularna ekonomija, kreditni rejtinzi, invazija superodlikaša i navodi da su sve to ograničenja hrvatskog razvoja. Onoga dana kad se ta ograničenja ukinu ili prevladaj, Hrvatska će postati Švicarska. Pogrešno.

Okrenuti prema stvaralačkom razvoju

Nije slučajno što jednorozi žive i prosperiraju baš u Istri. Nije slučajno što su se prvi digitroni proizvodili u Istri. Nije slučajno što je Pula nekad bila među važnim gradovima u Europi s mrežom jakih financijskih institucija i vrsnih obrtnika, poduzetnika. Nije slučajno što znatan broj inovatora, umjetnika, stvaratelja, najboljih poduzetnika i kompanija dolazi iz Istre. ICT, tehnologija, inovacije, zelena ekonomija, euro, cirkularna ekonomija, kreditni rejtinzi, superodlikaši nužni su, ali ne i dovoljni uvjeti razvoja i približavanja Švicarskoj. Glavni preduvjet nisu hrana, zrak, more i sunce (iako ima nešto i u tome), nego ono što se stalno ističe u Istri: multikulturnost, tolerantnost, raznolikost, stvaralaštvo. Sve to možemo definirati jednom riječju – *evolve*. Ljudi u Istri okrenuti su prema stvaralačkom razvoju (materijalno bogatstvo samo je djelić toga), teže umjetnosti, stvaralaštvu, pomicanju granica za sebe i društvo, što sve tvori jedan od najvećih intelektualnih *background*-bazena u široj regiji. Zato poduzetničko sveučilište može zaživjeti u Istri, zato personalizirano učenje može zaživjeti u Istri, zato *startup*-kampusi mogu zaživjeti u Istri. Jedan je od glavnih čimbenika ograničenja razvoja *evolvea* u Istri kao i drugim županijama. Negativna granična korisnost i produktivnost koje proizlaze iz političkoga teritorijalnog ustroja čija je posljedica gomilanje financijskih sredstava i suboptimalno trošenje u zajednicama koje nemaju *evolve*-momentum i zakidanje zajednica koje imaju *evolve*-momentum, poput Istre. I zato su svi govori koji veličaju ICT i obrazovni sustav, poduzetništvo koje će Hrvatsku lansirati prema zvijezdama popularne, ali, nažalost, promašene priče. Hrvatsku će prema zvijezdama lansirati razvoj *evolve* distribucijskog sustava. Koja je glavna uloga tržišta? Optimalna distribucija proizvoda i usluga, resursa. To vrijedi i za *evolve*. Onoga trenutka kad osiguramo ravnomjernu distribuciju *evolve*-momentuma u sve pore društvene zajednice u Hrvatskoj i potrebne resurse da se on primijeni u široj društvenoj zajednici, Hrvatska će postati Švicarska. Smith je pokušavao reći da je središnji element svakog modela rasta i razvoja upravo *evolve* i da to nisu neutaživa glad i žeđ za profitom te gaženje po drugima uime 'nevidljive ruke'. A nit vodilja upravo je *evolve*-momentum, onaj isti momentum koji može osjetiti i doživjeti svatko tko dođe u Istru.

piše **MARINKO ŠKARE**
mskare@unipu.hr

Nakon što utrošimo sav novac iz Plana oporavka i kad vidimo da 2030. nismo ni blizu cilja ili nekoga gospodarskog čuda, postavit ćemo si pitanje: kako je to moguće? Moguće je jer su to samo nužni materijalni čimbenici ekonomskog rasta i razvoja, a ključan je nematerijalni čimbenik – 'evolve'

Ključan je nematerijalni čimbenik

Ako ste ikada posjetili Istru i osjetili se nekako drukčije, a niste znali kako to opisati, sljedeći put kada dođete onamo prepoznat ćete *evolve*-momentum. ICT, roboti, AI, inovacije, poduzetništvo vrlo su važni čimbenici ekonomskog rasta i razvoja, ali to ni izbliza nije sve – to je samo nužan dio priče, modela ekonomskog rasta i razvoja i hrvatskog puta prema zvijezdama. Svaka je mantra koja se temelji na tome da će nas ICT, inovacije i poduzetništvo izvući iz problema i lansirati na put gospodarskog čuda promašena. Ništa od svega toga neće pomoći iako neki to proglašavaju rješenjem. Nakon što utrošimo sav novac iz Plana oporavka i kad vidimo da 2030. nismo ni blizu cilja ili nekoga gospodarskog čuda, postavit ćemo si pitanje: kako je to moguće? Moguće je jer su to samo nužni materijalni čimbenici ekonomskog rasta i razvoja, a ključan je nematerijalni čimbenik – *evolve*. Istra je tri tisućljeća star primjer i dokaz. I zato jednorozi žive u Istri, a ne izvan nje. *Only in Istria* – samo u Istri.